

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Perusopetus

Sanna Voipio-Huovinen ja Katri Kuukka
Opetusneuvokset

**Perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen
kielitaitoweбинаari**

12.12.2025

Tänään aiheina

- Perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus
- Opetuskielen oppiminen: suomen/ruotsin opetuksen jatkumo valmistavan opetuksen jälkeen
 - Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä
 - opetuskielen tukiopetus yhtenä ryhmäkohtaisena tukimuotona
- S2-opetussuunnitelman osauudistus, voimaan elokuussa 2026
- Aikuisten perusopetuksen näkökulmaa
- Apuvälineistä ja sanakirjoista

Perusopetukseen valmistava opetus

- kuusivuotiaille ja oppivelvollisuusikäisille niille ulkomaalaistaustaisille oppilaille, **jotka eivät ole syntyneet Suomessa** (1.8.2026 alkaen)
- *voidaan* järjestää, **ei kuntien velvollisuus** (yksityiset opetuksen järjestäjät tarvitsevat järjestämisluvan OKM:ltä)
- opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä, samoin niiden koosta (voidaan järjestää yhdellekin oppilaalle ja perusopetuksen yhteydessä)
- 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia (vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää)
- oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä oppilaan edellytysten mukaan

Opiskelu valmistavassa opetuksessa

- oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma
- painopiste opiskelukielen taidon oppimisessa ja muiden valmiuksien kehittämisessä
- tavoitteena kehittyvä alkeiskielitaito (A1.2) , 1.8.2026 alkaen **kehittyvä peruskielitaito A2**
- aikaisempien tietojen ja taitojen arviointi tärkeää
- integraatio perusopetukseen keskeistä > poistaa jyrkän rajan valmistavan ja perusopetuksen väliltä
- perusopetuksen oppimäärien suorittaminen erityisessä tutkinnossa mahdollista niissä aineissa, jotka ovat vahvoja

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus a.k.a. LisäVALO

- järjestetään perusopetuksessa: oppilas otetaan perusopetuksen oppilaaksi
- tavoitteena oppilaan **peruskielitaidon hallinnan vahvistaminen opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä**
- tarkoitettu oppilaille, joilla on vähäinen koulunkäyntitausta tai myöhäinen tulo perusopetukseen eikä riittävää peruskielitaitoa
- rajaus ulkomailla syntyneisiin
- siirtymisen edellytyksenä vielä kehittyvä alkeiskielitaito
- kielitietoinen opetus keskeistä
- opetuksen lähtökohtana oppilaan vuosiluokan tavoitteet ja sisällöt
- noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita

Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

- arviointi lähtökohtaisesti valmistavan opetuksen loppuvaiheessa > valmistavan opetuksen opettajat, yhteistyö
- jos myöhemmin > perusopetuksen opettajat, yhteistyö
- mahdollisen suunnitelman laatiminen yhteistyössä, keskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa mahdollinen
- opetuksen järjestämisen tavat: yhteisopettajuus, lisätunnit, henkilökohtainen ohjaus, pienempi ryhmä
- voidaan nimetä vastuuopettaja

Suomen/ruotsin opetuksen jatkumo

- **Perusopetukseen valmistava opetus**
 - Valmistavan opetuksen perusteet
 - Opetetaan suomen/ruotsin kielen alkeita ja perussanastoa ja koulussa toimimista suomeksi/ruotsiksi
- **Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä (S2)**
 - suomen/ruotsin oppimisen selkäranka
 - Osa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääristä
 - omat tavoitteet, sisällöt ja 6. vuosiluokan ja päättöarvioinnin kriteerit
 - **S2-opetuksen fokus suomen/ruotsin peruskielitaidon eri osa-alueiden opetuksessa**

Ryhmäkohtaiset tukimuodot: opetuskielen tukiopetus

- kohdistuu opetuskielen ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen
- annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävästi opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi
- keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen
- voidaan antaa
 - oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana yhteis- tai samanaikaisopetuksena tai
 - pienemmässä ryhmässä, jolloin tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa
 - myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät

Miten ja kuka: opetuskielen tukiopetus

- opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja
- opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää
- annetaan opetuskielessä opetuskielellä

Mitä opetuskielen tukiopetus ei ole ja mitä se on?

- ei ole suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän opetusta
- **Opetuskielen tukiopetuksen tavoitteet tukevat eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamista**
- Opetuskielen tukiopetus kohdistuu eri oppiaineiden kieleen ja tekstitaitoihin
- Opetuskielen tukiopetus ei korvaa oppimisvaikeuksiin tarkoitettua tukea

Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta

TÄRKEÄÄ:

- keskeisen sanaston kokoaminen – myös muilla kielillä
- opetuskokonaisuutta kuvaava käsitekuvio
- kiinnostuksen herättäminen käsiteltävään tekstiin
- keskeisiä käsitteitä avaavat kysymykset
- tekstin yhteinen lukeminen ja tarkastelu
 - tekstin rakenteen ja piirteiden tunnistaminen
 - avainkäsitteiden poimiminen
- uuden tekstin tuottaminen mallitekstin pohjalta tai avainsanoja käyttäen

TÄRKEÄÄ:

- yhteinen suunnittelu
- yhteisopettajuus, työjärjestysratkaisut
- oppilaiden tarkoituksenmukaiset ryhmittelyt
- opetustilan/-tilojen järjestäminen
- **Ks. Opetushallituksen [video](#) opetuskielen tukiopetuksesta**

Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa

— tietoa ja työtapoja

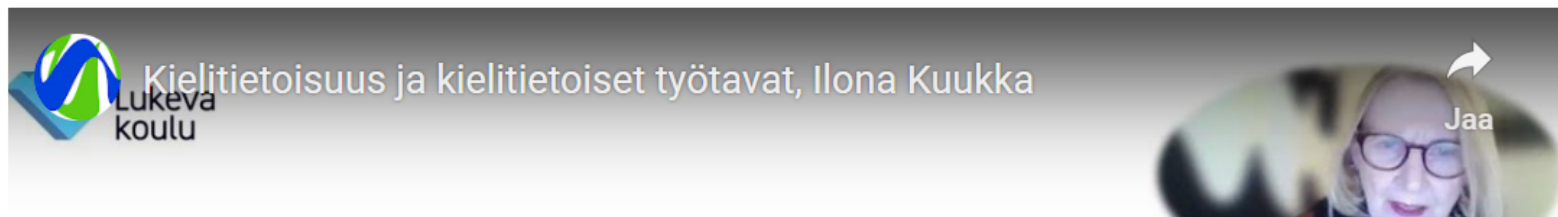
Jaa

Monilukutaitoa
kielitietoisesti eri
oppiaineissa – tietoa ja
työtapoja

Kielitietoisuudesta
hyötyvät kaikki

Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa – tietoa ja työtapoja

ROADMAP – askeleet kielitietoisen koulun kehittämiseen

- digitaalinen itsearviointimateriaali koulujen kielitietoisen toimintakulttuurin ja oppilaiden kielellisten taitojen kehittämiseen
- sen avulla koulu voi arvioida toimintaansa ja kehittää koko kouluyhteisöä osallistavaa kielitietoista opetusta ja kielikasvatusta
- itsearviointityökalun lisäksi verkkosivustolle on koottu lupaavia käytäntöjä ja esimerkkejä oppilaiden kielellisten taitojen ja kriittisen ajattelun kehittämisen tueksi
- <https://roadmap.ecml.at/fi/Home>

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden osauudistus

Muutoksia tulee seuraaviin osiin:

- suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän (S2) erityisen tehtävän kuvaus
- suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän (S1) erityisen tehtävän kuvaus
- äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen tehtävän kuvaus
- luku 10: *Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä* alaluvut 10.4 ja 10.5.
 - Perustemuutokset on valmisteltu Opetushallituksessa virkatyönä ja tehty asiantuntijayhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.
 - **Voimaan 1.8.2026, muutokset viedään eperusteisiin**
 - Muutosmääräys tulee pian, OPH:n uutinen 1/26, ja paikallinen työ keväällä 2026

Muutokset ja täydennykset alaluvuittain S2

- **Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän** erityisen tehtävän kuvauksessa
 - muokattiin oppimäärän valinnan kriteerien järjestystä ja muotoilua
 - vahvistettiin suomen/ruotsin opetuksen jatkumon kuvausta
 - selkeytettiin siirtymää suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärään
 - vahvistettiin opettajien yhteistyön kuvausta.
- **Svenska som andra språk och litteratur:** tillägg om den nordiska aspekten
- Osa alaluvun tekstistä säilyy entisellään, mutta tekstin jäsentelyä kehitettiin.

Muutokset alaluvuittain

- **Suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärän erityinen** tehtävä: painotettiin yhteistyötä S2-oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärien kanssa ja tarkennettiin ohjeistusta oppimäärän vaihtamisesta ja oppimäärää vaihtaneiden oppilaiden tukemisesta
- **Svenska som andraspråk och litteratur**: preciseringar som speglar dagens språkliga situation
- **Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen** tehtävän kuvaus: vahvistettiin oppimäärien yhteistyötä ja jatkumoa ja korostettiin S2-oppimäärästä S1-oppimäärään siirtymisen tavoitetta, kun riittävä suomen/ruotsin taito on saavutettu.
- **Luvun 10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä** alaluvuissa 10.4 ja 10.5 tarkennettiin suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetusjärjestelyjä ja oppimäärän vaihtamisen tukemista.
- Alaluvun 10.4. nimeksi muutettiin *Maahanmuuttotaustaiset oppilaat* (entinen *Muut monikieliset oppilaat*).
- Opettajien vahvempi yhteistyö eri oppimäärien välillä on keskeistä.

Aikuisten perusopetus

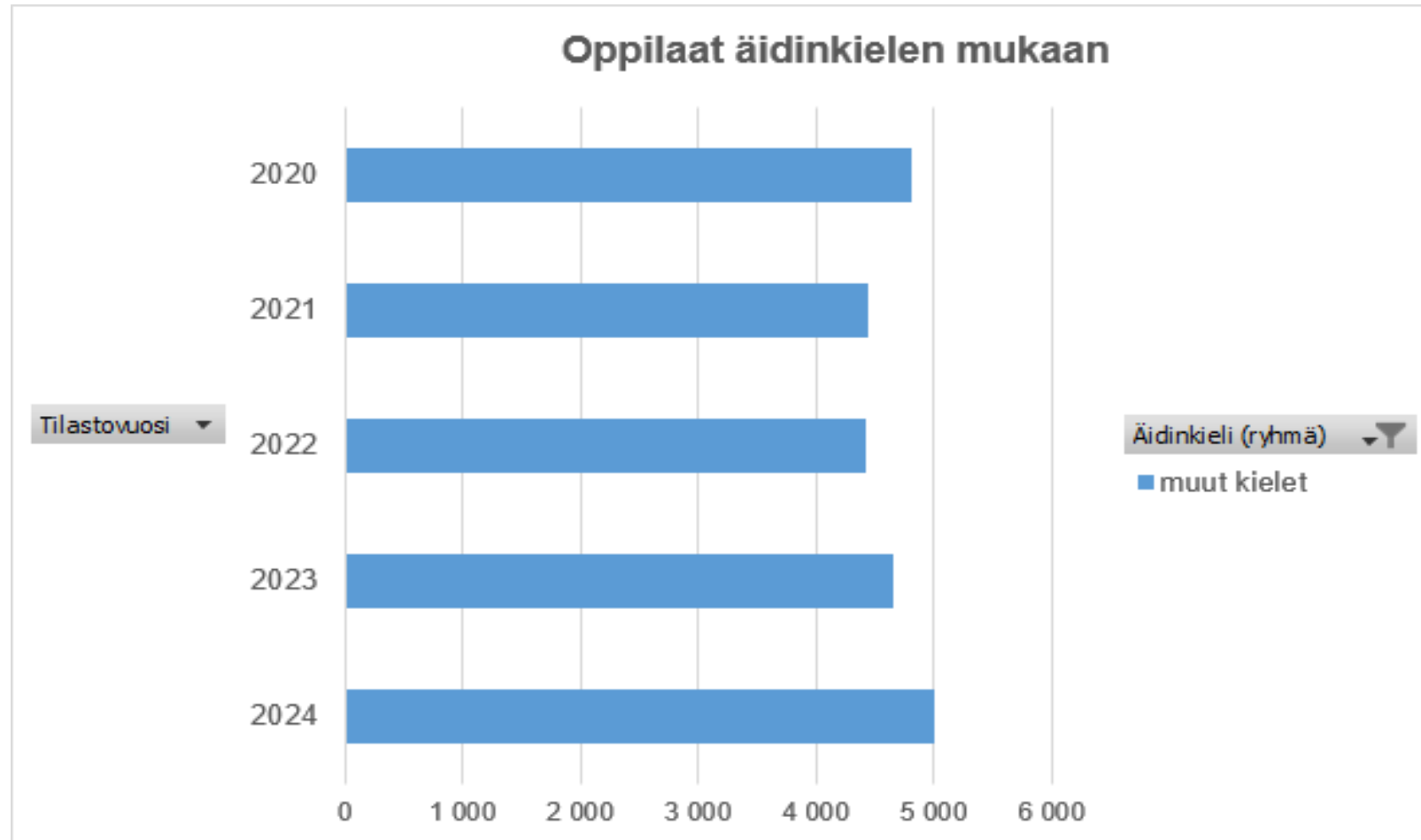
Tarkoitettu pääasiassa niille, joilla ei ole perusopetuksen päättötodistusta tai vastaavaa koulutusta

Lukutaitovaihe – alkuvaihe – päättövaihe

- *lukutaitovaihe* on tarkoitettu luku- ja kirjoitustaidon alkeita ja numeerisia perustaitoja tarvitseville
- *alkuvaiheen* opetuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle tarvittavat valmiudet perusopetuksen päättövaiheeseen siirtymistä varten
- *päättövaihe* antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin

Opiskelijan lähtötaso määritellään ja opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään opintojen aloitusvaihe ja suoritettavat opinnot sekä muut opiskeluun liittyvät asiat.

Aikuisten perusopetuksen ns. vieraskielisten opiskelijamäärä kasvaa

**Äidinkieleltään
muiden kuin
suomen/ruotsin
/saamen
kielisiä
opiskelijoita oli
vuonna 2025
90,5 %**

Lähde:
vipunen.fi

AiPen alkuvaiheen opetus, tarvittaessa sisältää lukutaitovaiheen

- Alkuvaiheen pakollisten kurssien määrä 34, lisäksi valinnaisia väh. 10
- Alkuvaiheeseen valitaan väh. 38 kurssia
- Jos oppilaitos tarjoaa alkuvaiheeseen sisältyvää lukutaitovaihetta, siihen kuuluu 23 pakollista ja 6 valinnaista kurssia, joista opiskelija valitsee väh. 27
- Opiskelijan suorittama kurssimäärä määräytyy hänen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaan.
- Aikuisten perusopetuksen alkuvaihe ja siihen mahdollisesti sisältyvä lukutaitovaihe antavat opiskelijalle sellaiset tiedot ja taidot, että hänellä on mahdollisuus jatkaa opintojaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa.

Apuvälineistä ja sanakirjoista

- **Oppimisen fokus on suomen/ruotsin tiedonalojen kielessä ja se tulee pitää aina selkeänä. Tekstiä luetaan ja tuotetaan itse suomen/ruotsin tiedonalojen kielellä, mutta ymmärretään koko kielivaranalla.**
- Kun opetuskielen taito on vasta kehittymässä, muita kieliä voi käyttää apuna, kun tarkoitus on ymmärtää sisältöä.
 - Esim. digitaaliset sovellukset, perinteiset sanakirjat; opetellaan käyttämään!
- Muita hyviä: käsitekartat, käsitteiden määrittelytehtävät kaikissa reaaliaineissa
- keskustelu, suullinen arviointi
- Tehtävätyyppejä: tiedon järjestämistehtävät, sanastoon ja nimeämiseen perustuvat arviointitehtävät
- oppimistehtävät, oppimispäiväkirjat ja portfolioit
 - Ks. [Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa – tietoa ja työtapoja | Opetushallitus](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

Kielitietoinen opetus osana oppimista tukevia opetusjärjestelyitä

Oppimista tukevat opetusjärjestelyt tarkoittavat

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta
- opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain
- opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaiden kanssa työskentelevien koulunkäynninohjaajien ja muun henkilöstön hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena